အခြေပစ္စည်းမှမြတ်စွန်းငွေအကြောင်း သိကောင်းစရာများ

ရည်ရွယ်ချက်

အခွန်ထမ်းပြည်သူများအနေဖြင့် နှစ်တစ်နှစ်အတွင်း အခြေပစ္စည်းတစ်ခု သို့မဟုတ် တစ်ခုထက်ပို၍ရောင်းချခြင်း၊ လဲလှယ်ခြင်း သို့မဟုတ် အခြားတစ်နည်းနည်းဖြင့် လွှဲပြောင်းခြင်းများ ဆောင်ရွက်ရာတွင် ဝင်ငွေခွန်ဥပဒေ၊ နည်းဥပဒေနှင့် ပြည်ထောင်စု၏အခွန်အကောက်ဥပဒေပါပြဋ္ဌာန်းချက်များအတိုင်း လိုက်နာဆောင်ရွက်ရမည့်ကိစ္စရပ်များကို ရှင်းလင်းစွာသိရှိနိုင်ရန်အတွက် ဤစာစောင်အား ထုတ်ပြန်ရခြင်းဖြစ်ပါသည်။

အခြေပစ္စည်း

❖ အခြေပစ္စည်းဆိုသည်မှာ မြေ၊ အဆောက်အဦနှင့် ယင်းတို့၏ အခန်းများ၊ ယာဉ်နှင့် လုပ်ငန်းဆိုင်ရာ မ-တည်ပစ္စည်းကိုဆိုသည်။ ယင်းစကားရပ်တွင် အစုရှယ်ယာနှင့် ကတိခံဝန်ချုပ်တို့အပြင် ငွေချေးသက်သေခံလက်မှတ်များ ယင်းတို့ကဲ့သို့သော အလားတူစာချုပ်စာတမ်းများပါဝင်ပါသည်။

အခြေပစ္စည်းမှမြတ်စွန်းငွေ

❖ အခြေပစ္စည်းမှမြတ်စွန်းငွေဆိုသည်မှာ အခြေပစ္စည်းကို ရောင်းချခြင်း၊ လဲလှယ်ခြင်း (သို့မဟုတ်) လွှဲပြောင်းခြင်းပြုလုပ်၍ ရရှိသောမြတ်စွန်းငွေကိုဆိုပါသည်။ (လွှဲပြောင်းခြင်းဆိုရာ၌ အမွေဆက်ခံခြင်းနှင့် အဖိုးစားနားမပါဘဲ မေတ္တာဖြင့်ပေးကမ်းခြင်း၊ လှူဒါန်းခြင်းတို့မပါဝင်စေရ)

အခွန်ကျသင့်စေခြင်း

❖ မည်သူမဆို နှစ်တစ်နှစ်အတွင်း အခြေပစ္စည်းဖြစ်သည့် ရွှေ့ပြောင်းနိုင်သည့် ယာဉ်၊ အစုရှယ်ယာ၊ မ-တည်ပစ္စည်းအစရှိသည်တို့နှင့် မရွှေ့ပြောင်းနိုင်သည့် အိမ်၊ မြေ၊ အဆောက်အဦ၊ မ-တည်ပစ္စည်းအစရှိသည်တို့ကို တစ်ခု သို့မဟုတ် တစ်ခုထက်ပို၍ ရောင်းချခြင်း၊ လဲလှယ်ခြင်း သို့မဟုတ် အခြားတစ်နည်းနည်းဖြင့် လွှဲပြောင်းခြင်းပြုလုပ်လျှင် ယင်းသို့ပြုလုပ်၍ရရှိသောမြတ်စွန်းငွေအတွက် အခြေပစ္စည်းမှမြတ်စွန်းငွေခေါင်းစဉ်ဖြင့် ဝင်ငွေခွန်ထမ်းဆောင်ရမည်ဖြစ်ပါသည်။

အခွန်နှုန်းထားများဖြင့် ပေးသွင်းရမည့်ငွေကြေးအမျိုးအစား

❖ အခြေပစ္စည်းတစ်ခု (သို့မဟုတ်) တစ်ခုထက်ပို၍ ရောင်းချခြင်း၊ လဲလှယ်ခြင်း၊ အခြားတစ်နည်းနည်းဖြင့် လွှဲပြောင်းခြင်းမှမြတ်စွန်းငွေရရှိလျှင် ထိုသို့မြတ်စွန်းသည့်ကျပ်ငွေ (သို့မဟုတ်) နိုင်ငံခြားငွေအပေါ် ဝင်ငွေခွန်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၆ နှင့် ၆-က တို့အရ သက်သာခွင့်များ နုတ်ပယ်ခြင်းမပြုဘဲ -

(၁) မြန်မာနိုင်ငံ၏ ရေနံနှင့်သဘာဝဓာတ်ငွေ့ ရှာဖွေတူးဖော်ထုတ်လုပ်ခြင်း ကဏ္ဍတွင်ပါဝင်လုပ်ကိုင်သော ကုမ္ပဏီမှအပဖြစ်သည့် ပုဂ္ဂိုလ်စုများ (သို့မဟုတ်) တစ်ဦးချင်းပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်ပါက မြတ်စွန်းသည့်ကျပ်ငွေ (သို့မဟုတ်) နိုင်ငံခြားငွေအပေါ် ၁၀ ရာခိုင်နှုန်းဖြင့် ဝင်ငွေခွန်

ပေးဆောင်ရမည်ဖြစ်ပါသည်။ ပြည်ပနေနိုင်ငံခြားသားဖြစ်ပါက ကျသင့်အခွန်ကို ရရှိသည့် ငွေကြေးအမျိုးအစားဖြင့် ပေးဆောင်ရမည်ဖြစ်ပါသည်၊

(၂) မြန်မာနိုင်ငံရေနံနှင့်သဘာဝဓာတ်ငွေ့ရှာဖွေတူးဖော်ထုတ်လုပ်ခြင်းကဏ္ဍတွင် ပါဝင်လုပ်ကိုင်သောကုမ္ပဏီဖြစ်ပါက အောက်တွင်မြတ်စွန်းငွေနှင့် ယှဉ်တွဲဖော်ပြထားသောအခွန်နှုန်းထားများအတိုင်း ရရှိသည့်ငွေကြေးအမျိုးအစားဖြင့် ဝင်ငွေခွန်ပေးဆောင်ရမည်ဖြစ်ပါသည်။

စဉ်	မြတ်စွန်းငွေ	ပေးဆောင်ရမည့် ဝင်ငွေခွန်နှုန်း
၁	ညီမျှကျပ်သန်းပေါင်း(၁၀၀,၀၀၀)အထိ	၄၀ %
၂	ညီမျှကျပ်သန်းပေါင်း(၁၀၀,၀၀၀)အထက်မှ(၁၅၀,၀၀၀) အထိ	၄၅ %
၃	ညီမျှကျပ်သန်းပေါင်း(၁၅၀,၀၀၀)အထက်	၅၀ %

ကင်းလွတ်ခွင့်

❖ နှစ်တစ်နှစ်အတွင်း အခြေပစ္စည်းတစ်ခု (သို့မဟုတ်) တစ်ခုထက်ပို၍ရောင်းချခြင်း၊ လဲလှယ်ခြင်း (သို့မဟုတ်) အခြားတစ်နည်းနည်းဖြင့် လွှဲပြောင်းခြင်းပြုလုပ်သည့် အခြေပစ္စည်း၏တန်ဖိုးစုစုပေါင်းသည် ကျပ်သိန်း (၁၀၀) ထက် မပိုလျှင် အခြေပစ္စည်းမှမြတ်စွန်းငွေ ပေါ်ပေါက်စေကာမူ ဝင်ငွေခွန်မကျသင့်စေရဟု ပြည်ထောင်စု၏ အခွန်အကောက်ဥပဒေတွင် ပြဋ္ဌာန်းထားပါသည်။

ဝင်ငွေကြေညာလွှာတင်သွင်းခြင်း

(၁) အခြေပစ္စည်းမှမြတ်စွန်းငွေခေါင်းစဉ်ဖြင့် အခွန်ထမ်းဆောင်ရမည့် အခွန်ထမ်းများအနေဖြင့် အခြေပစ္စည်းကို ရောင်းချခြင်း၊ လဲလှယ်ခြင်း၊ လွှဲပြောင်းခြင်းပြုသည့်နေ့မှ ရက်ပေါင်း (၃၀) အတွင်း အိမ်၊ ခြံ၊ မြေ ဖြစ်လျှင် အခြေပစ္စည်းတည်ရှိရာ မြို့နယ်အခွန်ဦးစီးဌာနမှူးရုံးတွင်လည်းကောင်း၊ ယာဉ်များဖြစ်လျှင် အခွန်ထမ်းနေထိုင်ရာ မြို့နယ်အခွန်ဦးစီးဌာနမှူးရုံးတွင်လည်းကောင်း ဝင်ငွေကြေညာလွှာတင်သွင်းခြင်းနှင့် ကျသင့်အခွန်ကို ခန့်မှန်းတွက်ချက်၍ ပေးဆောင်ခြင်းတို့ပြုလုပ်ရပါမည်ဖြစ်ပါသည်။

(၂) အခြေပစ္စည်းမှမြတ်စွန်းငွေကြေညာလွှာတင်သွင်းရာ၌ အခွန်ထမ်းကိုယ်တိုင်အခွန်စည်းကြပ်သည့်စနစ်ကျင့်သုံးနေသည့်ရုံးများအတွက် စုပေါင်းတင်သွင်းသည့်အခြေပစ္စည်းမှ မြတ်စွန်းငွေကြေညာလွှာ ပတခ(ဝင)-၀၃-၀၁(ခ) ပုံစံနှင့် ရောင်းချ၊ လဲလှယ်၊ လွှဲပြောင်းခြင်းအလိုက် တင်သွင်းသည့်အခြေပစ္စည်းမှမြတ်စွန်းငွေကြေညာလွှာ ပတခ(ဝင)-၀၃-၀၁(က) ပုံစံဖြင့်လည်းကောင်း၊ အခွန်ရုံးမှအခွန်စည်းကြပ်သည့်စနစ်ကျင့်သုံးနေသောရုံးများအတွက် ပုဂ္ဂိုလ်စုအခွန်ထမ်းများဖြစ်ပါက ပတခ(ဝင)-၀၃-၀၁(က)ပုံစံဖြင့်လည်းကောင်း၊ တစ်ဦးချင်း

ပုဂ္ဂိုလ်အခွန်ထမ်းများဖြစ်ပါက ပတခ(ဝင)-၀၃-၀၁(ဂ) ဖြင့် လည်းကောင်း တင်သွင်းရမည် ဖြစ်ပါသည်။

ရှင်းလင်းချက်။ (၁) အခြေပစ္စည်းရောင်းချခြင်း၊ လဲလှယ်ခြင်း (သို့မဟုတ်) အခြားတစ်နည်းနည်းဖြင့် လွှဲပြောင်းခြင်းပြုသည့်နေ့ဆိုသည်မှာ ယင်းပစ္စည်းကို ရောင်းချခြင်း၊ လဲလှယ်ခြင်း (သို့မဟုတ်) အခြားတစ်နည်းနည်းဖြင့် လွှဲပြောင်းခြင်းပြုသော စာချုပ်ချုပ်ဆိုသည့်နေ့နှင့် ယင်းပစ္စည်းကို လက်ရောက်လွှဲပြောင်းပေးသည့်နေ့ရက်တို့အနက် စောရာနေ့ကို ဆိုလိုပါသည်။

(၂) ဝင်ငွေကြေညာလွှာတင်သွင်းရမည့် နောက်ဆုံးနေ့ရက်သည် ရုံးပိတ်ရက် (သို့မဟုတ်) အစိုးရကပြန်တမ်းထုတ်ပြန်သည့် အလုပ်ပိတ်ရက်ဖြစ်ပါက ယင်းနေ့နှင့် နောက်တစ်ဆက်တည်းဖြစ်သော အများပြည်သူရုံးဖွင့်ရက်တွင် တင်သွင်းရမည်ဖြစ်ပါသည်။

အခြေပစ္စည်းရောင်းချခြင်းနှင့်ပတ်သက်၍ တင်ပြရမည့်စာရွက်စာတမ်းများ

❖ အိမ်၊ ခြံ၊ မြေဖြစ်လျှင် -

(၁) အရောင်းအဝယ်စာချုပ်မိတ္တူ၊

(၂) မူလပိုင်ဆိုင်မှုအထောက်အထားများ၊

(၃) မြေပုံ/ မြေရာဇဝင်ပုံစံ ၁၀၅/ ၁၀၆၊

(၄) အိမ်၊ မြေ အနေအထားပြခတ်ပုံ ရှေ့/ နောက်/ ဘေး - ဝဲ/ ယာ၊

(၅) မှတ်ပုံတင်၊ အိမ်ထောင်စုစာရင်းမိတ္တူ၊

(၆) တင်ပြလိုသည့် ကုန်ကျစရိတ်အထောက်အထားများ၊

(၇) ရောင်းချသူကိုယ်တိုင်မဟုတ်လျှင် (ရုံးခွန်တံဆိပ်ခေါင်းကပ်နှိပ်ထားသော ကိုယ်စားလှယ်လွှဲစာ)၊

(၈) ဝယ်ယူပိုင်ဆိုင်စဉ်က အခွန်ထမ်းဆောင်ခဲ့သည့်အထောက်အထားများ၊

(၉) အထူးကိုယ်စားလှယ်လွှဲစာ (SP)/ အထွေထွေကိုယ်စားလှယ်လွှဲစာ (GP)၊

❖ ယာဉ်ဖြစ်လျှင် -

(၁) အရောင်းအဝယ်စာချုပ်မိတ္တူ၊

(၂) ယာဉ်အမျိုးအစားအလိုက် ရောင်းချသူ၏ အမည်ပါရှိသည့် မှတ်ပုံတင်စာအုပ်မိတ္တူ၊

(၃) ရောင်းချသူ၏ အမည်ပါရှိသည့် ယာဉ် သက်သေခံလက်မှတ်မိတ္တူ

(၄) မူရင်းနှင့်တိုက်ဆိုင်စစ်ဆေးထားသော ရောင်းချသူ၏ နိုင်ငံသားစိစစ်ရေးကဒ်ပြားမိတ္တူ (ကုမ္ပဏီအမည်ပေါက်ယာဉ်ဖြစ်ပါက ကုမ္ပဏီမှတ်ပုံတင်လက်မှတ်မိတ္တူ)

(၅) မူရင်းနှင့်တိုက်ဆိုင်စစ်ဆေးထားသော ရောင်းချသူ၏ အိမ်ထောင်စုလူဦးရေစာရင်းမိတ္တူ (ကုမ္ပဏီအမည်ပေါက်ယာဉ်ဖြစ်ပါက တင်ပြရန် မလိုပါ)

(၆) ရောင်းချမှုအတွက် အခွန်ထမ်းဆောင်လိုကြောင်း တင်ပြသည့်လျှောက်လွှာ၊

(၇) ရောင်းချသူကိုယ်တိုင်မဟုတ်လျှင် (ရုံးခွန်တံဆိပ်ခေါင်းကပ်နှိပ်ထားသော ကိုယ်စားလှယ်လွှဲစာ)၊

(၈) ဝယ်ယူပိုင်ဆိုင်ခဲ့စဉ်က အခွန်ထမ်းဆောင်ခဲ့သည့်အထောက်အထားများ ပတခ(ဝင)-၈၊ ပုံစံ (၁)၊ ငွေသွင်းချလန် (ဝင်ငွေရလမ်း တင်ပြထားသည့် ယာဉ်ဖြစ်ပါက)

(၉) ယာဉ်အို၊ ယာဉ်ဟောင်းအပ်နှံ၍ မိမိအမည်ပေါက်ဖြင့် ပြည်ပမှ တင်သွင်းခဲ့သည့်ယာဉ်ဖြစ်ပါက အကောက်ခွန်ဦးစီးဌာနနှင့် ကုန်လမ်းပို့ဆောင်ရေးညွှန်ကြားမှုဦးစီးဌာနတို့တွင် ရှင်းလင်းခဲ့သည့်အထောက်အထားများ၊

(၁၀) အမွေဆက်ခံခြင်း၊ ပေးကမ်းခြင်းဖြင့်ရရှိခဲ့သည့်ယာဉ်ဖြစ်ပါက မူလပေးကမ်းစဉ် အမွေဆက်ခံစဉ်က စာရွက်စာတမ်းအထောက်အထားများ။

ကာလတန်ဖိုးသတ်မှတ်ခြင်း

❖ အိမ်၊ ခြံ၊ မြေ ဖြစ်လျှင် -

ရန်ကုန်တိုင်းဒေသကြီးနှင့် မန္တလေးတိုင်းဒေသကြီးတို့၏ စည်ပင်သာယာနယ်နိမိတ်အတွင်းဖြစ်ပါက သက်ဆိုင်ရာတိုင်းဒေသကြီး ကာလတန်ဖိုးစိစစ်သတ်မှတ်ရေးအဖွဲ့ကလည်းကောင်း၊ စည်ပင်သာယာနယ်နိမိတ်ပြင်ပနှင့် ကျန်တိုင်းဒေသကြီး/ ပြည်နယ်/ ပြည်ထောင်စုနယ်မြေများရှိ မြို့နယ်များဖြစ်ပါက သက်ဆိုင်ရာမြို့နယ် ကာလတန်ဖိုးစိစစ်သတ်မှတ်ရေးအဖွဲ့ကလည်းကောင်း ကာလတန်ဖိုးသတ်မှတ်ပေးမည်ဖြစ်ပါသည်။

❖ ယာဉ်များဖြစ်လျှင် -

သက်ဆိုင်ရာ မြို့နယ်အခွန်ဦးစီးဌာနမှူးများကလည်းကောင်း၊ အခွန်ထမ်းကြီးများဆိုင်ရာအခွန်ရုံး၊ အလယ်အလတ်အခွန်ထမ်းများဆိုင်ရာအခွန်ရုံးများတွင် အခွန်ထမ်းဆောင်နေသည့် ကုမ္ပဏီများ၏ မော်တော်ယာဉ်၊ ရေယာဉ်၊ မော်တော်ဆိုင်ကယ်၊ သုံးဘီးဆိုင်ကယ်၊ ထော်လာဂျီများ ရောင်းချခြင်းအတွက် အဆိုပါရုံးများ၏ ဌာနမှူးများကလည်းကောင်း သတ်မှတ်စံနှုန်းနှင့်အညီ ယာဉ်တန်ဖိုးသတ်မှတ်ပေးမည် ဖြစ်ပါသည်။

ပေးဆောင်ရမည့်အခွန်တွက်ချက်ခြင်း

❖ **တွက်ချက်မှုနမူနာ**

			ကျပ်
အခြေပစ္စည်းရောင်းချ/ လဲလှယ်/ လွှဲပြောင်းသည့်တန်ဖိုး	=		၁၀၀,၀၀၀,၀၀၀
(နုတ်) ခွင့်ပြုစရိတ်များ			
မူလအဝယ်တန်ဖိုး	=	၈၀,၀၀၀,၀၀၀	
(-) တန်ဖိုးလျော့စုစုပေါင်း	=	- (၂,၄၀၀,၀၀၀)	
		၇၇,၆၀၀,၀၀၀	
ဖြည့်စွက်အသုံးစရိတ်များ (ဥပမာ-ဆေးသုတ်)	=	+ ၂,၀၀၀,၀၀၀	
ရောင်းချစရိတ်(ဥပမာ- ပွဲခ)	=	+ ၂,၀၀၀,၀၀၀	
			(၈၁,၆၀၀,၀၀၀)
မြတ်စွန်းငွေ		=	၁၈,၄၀၀,၀၀၀
ကျသင့်အခွန်(၁၀%)		=	၁,၈၄၀,၀၀၀

မှတ်ချက်။ အခြေပစ္စည်းရရှိပိုင်ဆိုင်ခြင်းနှင့် ဖြည့်စွက် မ-တည်စရိတ်များအတွက် စည်းကြပ်မှုမှ လွတ်ကင်းနေသောဝင်ငွေခွန်ခေါင်းစဉ်ဖြင့် အခွန်စည်းကြပ်မှုများဆောင်ရွက်ရန် လိုအပ်မည် ဖြစ်ပါသည်။

ဒဏ်ငွေကျသင့်စေခြင်း

❖ အခွန်ဆိုင်ရာစီမံအုပ်ချုပ်မှုဥပဒေပုဒ်မ ၆၇၊ ပုဒ်မခွဲ (က) အရ မည်သူမဆို အခွန်ကြေညာလွှာတစ်ရပ်ရပ်ကို တင်သွင်းရန်သတ်မှတ်ထားသည့်နေ့ရက်တွင် သို့မဟုတ် ယင်းနေ့ရက်မတိုင်မီ တင်သွင်းရန်ပျက်ကွက်ပါက အောက်ပါဒဏ်ကြေးငွေနှစ်ရပ်အနက်မှ များရာဒဏ်ကြေးငွေကို ပေးဆောင်ရမည် -

(၁) ပေးဆောင်ရမည့်အခွန်ပမာဏ၏ ၅ ရာခိုင်နှုန်းအပြင် တင်သွင်းရန်သတ်မှတ်ထားသည့် နေ့ရက်မှ စည်းကြပ်မှုပြုလုပ်သည့်အချိန်ကာလအထိ ကြေညာလွှာတင်သွင်းရန် ဆက်လက် ပျက်ကွက်နေသည့် တစ်လချင်းစီအတွက် သို့မဟုတ် တစ်လ၏အစိတ်အပိုင်း အတွက် ပေးဆောင်ရမည့်အခွန်ပမာဏ၏ ၁ ရာခိုင်နှုန်း၊

(၂) ငွေကျပ်တစ်သိန်း။

အခြေပစ္စည်းမှမြတ်စွန်းငွေအပေါ် စည်းကြပ်မှုခံယူပြီး အခွန်ပေးသွင်းပြီးပါက အခြေပစ္စည်း ဝယ်ယူခြင်း/ တည်ဆောက်ခြင်း/ ပြုပြင်ခြင်း သို့မဟုတ် အခြားတစ်နည်းနည်းဖြင့် ရယူခြင်း ဆောင်ရွက်ရာတွင် ဝင်ငွေရလမ်းအဖြစ် အခြေပစ္စည်းမှမြတ်စွန်းငွေအပေါ် အခွန်တောင်းခံလွှာ ပတခ(ဝင)-၈ နှင့် အခွန်ပေးဆောင်ထားသောငွေသွင်းချလန်တို့ကို တင်ပြနိုင်ပါသည်။

အသေးစိတ်သိရှိလိုပါက အခွန်ထမ်းဝန်ဆောင်မှုဗဟိုအဖွဲ့ရုံး(ရန်ကုန်)၊ အမှတ်(၁၂၈/ ၁၃၂ ဒုတိယနှင့် တတိယထပ်)၊ ပန်းဆိုးတန်းလမ်း၊ ကျောက်တံတားမြို့နယ်၊ ဖုန်းနံပါတ်- ၀၁-၈- ၃၈၉၃၁၁/ ဖုန်းနံပါတ် -၀၁-၈- ၃၈၉၃၂၂/ ဖုန်းနံပါတ်-၀၁-၈- ၃၇၈၃၇၀ (သို့မဟုတ်) အခွန်ဆိုင်ရာဝန်ဆောင်မှုရုံး (မန္တလေး) ၆၅ လမ်း၊ (၂၂ x ၂၃ လမ်းကြား)၊ ဖုန်းနံပါတ် - ၀၂ - ၄၀၃၀၁၉၂၊ ပြန်ကြားရေးအဖွဲ့၊ ပြည်တွင်းအခွန်များ ဦးစီးဌာန၊ ရုံးအမှတ် ၄၆၊ နေပြည်တော်ဖုန်းနံပါတ်-၀၆၇- ၃၄၃၀၅၂၂၊ ၀၆၇- ၃၄၃၀၅၃၃ (သို့မဟုတ်) သက်ဆိုင်ရာ မြို့နယ်အခွန်ဦးစီးဌာနမှူးရုံးများသို့လည်းကောင်း စုံစမ်းမေးမြန်းနိုင်ပါသည်။

ပြည်တွင်းအခွန်များဦးစီးဌာန